

MAMOGIAID MAGU

Cyn i chi ddechrau

Sefwch yn ôl Sefwch yn ôl ac edrychwch yn ofalus ar yr anifeiliaid o bellter. Sylwch yn gyffredinol ar olwg, teip, etc. y mamogiaid sydd i'w barnu. Rhwng sylw gofalus i farciau nodedig, lliw'r gwllân, yr wyneb, etc.

Cofiwch fod gwllân yn gallu cuddio llawer o nodweddion yr anifail; felly, trafodwch yr anifeiliaid yn y manau cywir.

Y Pen

- ✓ Llygaid bywiog, hyderus
- ✗ Pen byr a llydan

Ysgwyddau

- ✓ Ysgwyddau llydan â digon o gnawd
- ✗ Cul, heb ddigon o gnawd

Ceg

- ✓ Ceg lân heb unrhyw arwyddion o draul a dim bylchau:
2 ddant llydan = blwydd oed
4 ddant llydan = 2 flwydd oed
6 dant llydan = 3 blwydd oed
8 dant llydan = 4 blwydd oed neu'n hŷn

Hyd nes eu bod yn 12 mis oed, bydd gan defaid set lawn o ddannedd sugno. Mewn defaid hŷn, bydd y dannedd yn dechrau treulio, yn cael eu colli ac yn creu bylchau.

- ✗ Mae ceg â dannedd wedi treulio/bylchau/ dannedd wedi'u colli yn dynodi hen famog

Coesau

- ✓ Esgryn cryf, a phob coes ym mhob cornel o gorff y famog
- ✗ Coesau gwael

Beth i chwilio amdano

Mae angen i'r famog fod yn iach gyda hyd, lled a dyfnder i'w chorff; mae angen iddi fwyta, cerdded a magu dau oen. Felly, trefn yr archwilio yw:

- 1) **Dannedd** – mae bwyta yn hanfodol
- 2) **Traed** – mae angen gallu cerdded i gael hyd i fwyd
- 3) **Cadair** – er mwyn magu dau oen.

Y corff

- ✓ Hyd, lled a dyfnder da
- ✗ Byr
- ✗ Cul a heb ddyfnder

Gwllân

- ✓ Edeifion yn tyfu'n gyson yn y cnu
- ✗ Cnu agored

Coesau

- ✓ Dyfnder yn y sodlau a charnau byr
- ✓ Yn sefyll yn gadarn
- ✗ Traed cloff
- ✗ Sefyll yn llipa

Pwrs/Cadair

- ✓ Cadair holltich a hydwyth a dwy deth wedi'u lleoli'n dda
- ✗ Chwarteri wedi chwyddo, cnepynnau caled neu friwiau
- ✗ Tethau rhy fawr

BREEDING EWES

Before you start

Stand back and have a good look from a distance at the group. Get a general impression of the ewes to judge, appearance and type. Pay close attention to distinguishing marks, colour of wool and face.

Remember wool can mask a great deal about the animal, so handle animals at the key points.

The Head

- ✓ Bright, bold eyes
- ✗ Short, broad head

Shoulders

- ✓ Wide, well-covered shoulders
- ✗ Narrow, lacking flesh

The body

- ✓ Good length, width and depth
- ✗ Short
- ✗ Narrow and lacking depth

Mouth

Clean mouth with no signs of wear and no gaps:
2 broad teeth = 1 yr old
4 broad teeth = 2 yrs old
6 broad teeth = 3 yrs old
8 broad teeth = 4 yrs old, or older

Up to 12 months old, sheep will have full set of milk teeth. In older sheep, the teeth will start to wear down, have gaps and fall out.

Broken mouth with signs of wear/gaps/teeth fallen out indicates an old ewe

Legs

- ✓ Strong boned, placed on each corner of ewe
- ✗ Bad legs

Udder

- ✓ Sound supple udder and two well-placed teats
- ✗ Swollen quarters, hard lumps or sores
- ✗ Excessively large teats

Wool

- ✓ Even growth of staple in fleece
- ✗ Open fleece

Feet

- ✓ Deep heel with short clees
- ✓ Well up on pasterns
- ✗ Lamé feet
- ✗ Down on pasterns

